

Statsrådsberedningen
Kansliet för samordning av EU-frågor

Allmänna rådets möte den 12 december 2023

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. (Ev.) A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

3. Förberedelse av Europeiska rådets möte 14–15 december 2023: slutsatser

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll.

Rådet ska förbereda Europeiska rådets möte den 14–15 december med utgångspunkt i ett utkast till slutsatser. På dagordningen står Ukraina, Mellanöstern, EU:s utvidgning, översynen av den fleråriga budgetramen, säkerhet och försvar, migration och yttre förbindelser samt den strategiska agendan.

Förslag till svensk ståndpunkt

Förhandlingen av slutsatserna sker på Europeiska rådets möte och statsministern kommer att samråda med EU-nämnden inför detta.

För regeringen är det viktigt att Europeiska rådet fortsätter att hålla Ukraina högt på dagordningen och att EU fortsätter att stödja Ukraina militärt, humanitärt och ekonomiskt, inklusive nödvändigt finansiellt stöd till den ukrainska staten, långsiktigt stöd till återuppbyggnad och långsiktiga

säkerhetsåtaganden. Det är också viktigt att komma vidare med arbetet om hur immobiliserade statliga ryska tillgångar ska kunna användas för återuppbyggnaden av Ukraina.

Situationen i Mellanöstern är fortsatt djupt oroande. Regeringen fördömer terroristorganisationen Hamas avskyvärda terroristattacker. Israel har en självklar rätt att försvara sig mot terrorism och urskillningslös raketbeskjutning, en rätt som måste utövas i enlighet med folkrätten och särskilt den internationella humanitära rätten. Den internationella humanitära rätten gäller för alla parter i en konflikt. Regeringen stödjer fortsatta diplomatiska ansträngningar för att säkra humanitärt tillträde till Gaza samt att fler humanitära pauser genomförs för att möjliggöra tillräckliga leveranser med humanitärt stöd.

Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget ligger det i svenskt intresse att bibehålla EU-enigheten kring utvidgningen som ett centralt verktyg för att främja fred, säkerhet, stabilitet och välbefinnande i Europa. Det är viktigt att EU:s utvidgningsprocess är trovärdig och meritbaserad med fokus på grundläggande reformer, i synnerhet gällande rättsstatens principer. Regeringen välkomnar kommissionens utvidgningspaket 2023 och är redo att ställa sig bakom beslut att inleda anslutningsförhandlingar med Ukraina och Moldavien. Regeringen kan acceptera kommissionens rekommendation om kandidatlandsstatus för Georgien under förståelsen att ett antal reformåtgärder vidtas och att medlemskapsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina inleds när kommissionen bedömer att tillräckliga framsteg gjorts.

I diskussionen om översynen av den fleråriga budgetramen behåller Sverige, i linje med den med riksdagen förankrade svenska ståndpunkten, en mycket budgetrestriktiv linje för att hålla nere svensk avgift. Budgetramens omfattning bör förbli oförändrad och budgetramens tak bör ej öppnas. Den egentligen avgörande frågan, där nuvarande MFF har nått en gräns, gäller finansiering av Ukraina. Sverige kommer att verka för fortsatt stöd via EU till Ukraina. I detta särskilda fall stödjer regeringen att det införs ett separat instrument. För EU-initiativ på andra områden är regeringens linje att finansiering i första hand ska ske via omprioritering av befintliga medel.

Regeringen stödjer försvarsindustriella initiativ som på konkurrens- och marknadsmässiga grunder syftar till att stärka, vidareutveckla och bredda den

europiska tekniska och försvarsindustriella basen, som slutgiltigt även bidrar till att uppnå det övergripande målet att stödja Ukraina. Avseende tredjelandsdeltagande ska det säkerställas att deltagandereglerna är i linje med det som gäller för t ex Europeiska försvarsfonden och inte missgynnar eller försvårar deltagande från svensk industri.

I migrationsfrågan anser regeringen att det är prioriterat att slutföra förhandlingarna med Europaparlamentet om migrations- och asylpakten samt att EU:s samarbete med ursprungs-, transit- och stora mottagarländer är en central aspekt.

Det ligger i Sveriges intresse att den strategiska agendan för 2024–2029 och nästa kommission fokuserar på stödet till Ukraina, hur EU förbereder sig för nästa utvidgning, konkurrenskraftsfrågor i bred mening, energi- och grön omställning, hantering av migrationen och bekämpning av gränsöverskridande organiserad brottslighet. EU:s arbete ska i alla delar bygga på tydliga krav på och efterlevnad av respekten för rättsstatens principer.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan (kommenterad dagordning) behandlades vid samråd med EU-nämnden den 10 november 2023.

4. Planeringsterminen 2024: färdplan

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Ordförandeskapet väntas på sedvanligt sätt lägga fram en planering för kommande diskussioner som rör den europeiska planeringsterminen. Dessa sker i olika rådsformationer och Allmänna rådets roll är samordnande. Den europeiska planeringsterminen utgör en ram för att samordna rapportering och granskning för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik och sysselsättningspolitik. Vidare är syftet att planeringsterminen ger allmänna riktlinjer inom dessa områden. Terminen inleds varje år i november, när kommissionen presenterar det så kallade höstpaketet, och löper fram till juli då rådet antar landspecifika rekommendationer.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan har inte tidigare behandlats i riksdagen.

5. Rådsslutsatser om utvärderingen av den årliga rättsstatsdialogen

Besluts punkt

Förslagets innehåll

Rådets årliga rättsstatsdialog äger rum inom den ram som fastställdes i Allmänna rådets slutsatser den 16 december 2014. Dialogen utvärderades senast under det finska ordförandeskapet hösten 2019. Då fastlades att dialogen skulle utvärderas på nytt i slutet av 2023. Det spanska ordförandeskapet har initierat en utvärdering utifrån ett frågeformulär som medlemsstaterna besvarat och med uppföljande möten i kretsen av rättsliga rådgivare. Arbetet har resulterat i ett utkast till rådsslutsatser som utgör en kompromiss, framför allt gällande förhållandet mellan dialogen och andra rättsstatsprocesser, liksom källorna som dialogen ska baseras på. Syftet är att kodifiera formerna för rättsstatsdialogen, såsom den utvecklats under de senaste åren. Ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser konsoliderar strukturen för rådets årliga rättsstatsdialog enligt det format som infördes av det tyska ordförandeskapet hösten 2020. Det vill säga; en årlig horisontell diskussion, landspecifika diskussioner varje termin och att utgångspunkten för rådets arbete ska vara kommissionens årliga rättsstatsrapport. I utkastet till slutsatser uppmuntras även till att civilsamhället involveras i arbetet med att upprätthålla rättsstatsprincipen.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att den årliga rättsstatsdialogen utvärderas och ordförandeskapet föreslår att rådsslutsatser antas. Dialogen utgör en bra grund för att identifiera utmaningar när det gäller rättsstatsprincipen i unionen och dess medlemsstater och är ett användbart format för medlemsstaterna att dela erfarenheter om hur principen kan värnas och stärkas. Regeringen anser att slutsatserna bör resultera i att stärka rättsstatsdialogen och säkerställa dess kontinuitet. Slutsatserna bör också uppmuntra till att civilsamhället involveras i arbetet med att upprätthålla rättsstatsprincipen genom evenemang, som exempelvis *The Stockholm Symposium on Democracy and the Rule of Law*, vilka skulle kunna arrangeras regelbundet av medlemsstaterna i syfte att främja en bredare diskussion i samhället.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Samråd med EU-nämnden om utvärderingen av den årliga rättsstatsdialogen ägde rum den 15 september 2023. Förslaget till rådsslutsatser har inte tidigare behandlats i riksdagen.

6. Rådsslutsatser om utvidgningen

Beslutspunkt

Förslagets innehåll

Allmänna rådet förväntas besluta om slutsatser om utvidgningen. Europeiska rådet väntas därefter endossera beslutet. Rådet förhandlar årligen slutsatser som svar på kommissionens utvidgningspaket. Utvidgningspaketet för 2023 innehåller ett meddelande om utvidgningsprocessen samt landrapporter för Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Kosovo, Moldavien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Turkiet och Ukraina.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer att rådsslutsatser antas om utvidgningen. Regeringen välkomnar kommissionens utvidgningspaket 2023 och är redo att ställa sig bakom beslut att inleda anslutningsförhandlingar med Ukraina och Moldavien. Regeringen kan acceptera kommissionens rekommendation om kandidatlandsstatus för Georgien under förståelsen att ett antal reformåtgärder vidtas och att medlemskapsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina inleds när kommissionen bedömer att tillräckliga framsteg gjorts.

Regeringen anser att utvidgningsprocessen är central för att skapa förutsättningar för en god utveckling och säkerhet i Europa. Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina är det särskilt angeläget att stärka EU:s band till närområdet. Utvidgningsprocessen är ett viktigt verktyg för detta ändamål och för att stötta Ukraina. Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget ligger det i svenskt intresse att bibehålla EU-enigheten kring utvidgningen som ett centralt verktyg för att främja fred och säkerhet i Europa.

Genom rådsslutsatserna sänder EU betydelsefulla, samlade budskap kring utvidgningspolitiken och inriktningen för ländernas EU-närmande. Det är viktigt att EU-närmandet sker på basis av egna meriter i de länder som vill bli medlemmar. Reformansträngningar för att stärka rättsstaten och för att

bekämpa korruption och organiserad brottslighet är centrala. Medlemskap i EU är aktuellt först när alla villkor har uppfyllts. Samtidigt är det viktigt att EU kan hålla vad som lovats när kriterierna för att gå vidare i processen har uppnåtts.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Utrikesutskottet informerades om Kommissionens utvidgningspaket för 2023 den 23 november 2023. Förslaget till rådsslutsatser har inte tidigare behandlats i riksdagen.

7. Rådsslutsatser om hantering av demografisk förändring i Europa

Besluts punkt

Förslagets innehåll

Kommissionen antog den 11 oktober 2023 meddelandet *Demografisk förändring i Europa: en verktygslåda för handling*. Meddelandet tar avstamp i det faktum att EU:s befolkning lever allt längre och friskare liv. Enligt meddelandet medför den ökande andelen äldre utmaningar för EU:s konkurrenskraft. I verktygslådan beskrivs pågående och kommande rättsliga, policyorienterade eller budgetära instrument, uppdelade efter fyra områden: balansen mellan föräldraskap och arbetsliv, övergången från ungdom till arbetsliv, ett aktivt och hälsosamt åldrande samt rekrytering av utländsk arbetskraft.

Det spanska ordförandeskapet presenterade den 14 november ett utkast till slutsatser om hantering av demografisk förändring i Europa i syfte att uppmärksamma kommissionens meddelande. I slutsatserna välkomnas kommissionens meddelande och dess slutsats om vikten av att EU och dess medlemsstater behöver ta ett helhetsgrepp om den demografiska utvecklingen. Slutsatserna välkomnar även kommissionens stöd till medlemsstaterna, med fokus på utvecklingen av data, för att säkerställa att ingen region i EU lämnas utanför.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen föreslår att Sverige vid rådmötet godkänner utkastet till slutsatser.

Regeringen välkomnar uppföljningar av vidtagna initiativ och ser därför positivt på att kommissionens meddelande uppmärksammas genom utkastet till rådsslutsatser. Vidare välkomnar regeringen att kommissionen genom meddelandet lyfter gemensamma utmaningar bland EU:s medlemsstater, såsom den demografiska utvecklingen, och dess konsekvenser för unionens konkurrenskraft på längre sikt. I sammanhanget är det viktigt att även beakta de möjligheter som den demografiska utvecklingen medför och framgången i att EU:s medborgare lever allt längre och friskare liv. Regeringen välkomnar erfarenhetsutbyte mellan medlemsstaterna på området. En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna avseende arbetsmarknad, sociala frågor och på skatte- och utbildningsområdet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Kommissionens meddelande om demografisk förändring i Europa behandlades vid samråd med EU-nämnden den 20 oktober. Förslaget till rådsslutsatser har inte tidigare behandlats i riksdagen.

8. Förhandlingar om ett associationsavtal med Andorra och San Marino

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Kommissionen ska rapportera om läget i EU:s förhandlingar om associationsavtal med Andorra och San Marino. Förhandlingarna inleddes 2015. Associationsavtalet baseras på EES-avtalet som EU ingått med Norge, Island och Lichtenstein 2016. Avtalet möjliggör för samarbetet att utvidgas inom denna institutionella ram med bestämmelser om tillgång till EU:s inre marknad. Avtalet kommer även att innehålla ett protokoll om finansiella tjänster. Avtalstexten har ännu inte delgivits medlemsstaterna. Förhandlingarna väntas slutföras under 2024.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan har inte tidigare behandlats i riksdagen.

9. Förslag om att skapa en EU-Atlantisk makroregional strategi

Informationspunkt

Förslagets innehåll

En makroregional strategi är en politisk ram som utgör en plattform för samarbete mellan länder inom samma region att gemensamt bemöta och hitta lösningar på olika samhällsutmaningar. Metodiken i makroregionala strategier bygger på ett breddat engagemang genom tvärsektoriell, transnationell, flernivåsamverkan. En makroregional strategi kan stödjas av EU-medel, inklusive de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Grundläggande principer för en makroregional strategi är: ingen ny EU-finansiering, inga nya EU-institutioner och ingen ny EU-lagstiftning.

EU har idag fyra makroregionala strategier: EU:s strategi för Östersjöregionen (2009), Donauregionen (2011), Adriatisk-joniska regionen (2014) och Alpregionen 2016). I dagsläget är 19 av EU:s 27 medlemsstater medlemmar i en makroregional strategi. Sverige är medlem i EU:s strategi för Östersjöregionen. Sedan några år tillbaka har länder i Atlantregionen som Frankrike, Spanien, Irland och Portugal, tagit initiativ till en samlad makroregional strategi för land och hav. Det spanska ordförandeskapet har nu tagit initiativ till att lyfta frågan vid Allmänna rådet den 12 december. Frågan har ännu inte behandlats i rådsarbetsgrupp.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan har inte tidigare behandlats i riksdagen.

10. Rådets förordning nr 1 om vilka språk som skall användas i Europeiska ekonomiska gemenskapen

Diskussionspunkt/ Besluts punkt

Förslagets innehåll

Vid Allmänna rådets möte den 19 september 2023 presenterade Spanien ett förslag till revidering av förordning nr 1 om EU:s officiella språk. Förslaget var att lägga till språken katalanska, baskiska och galiciska i förordningen. Beslut fattas med enhällighet av rådet.

Vid Allmänna rådets möten i september och oktober framkom att en majoritet av medlemsstaterna ville avvakta en ordentlig utvärdering om vilka konsekvenser förslaget skulle få, innan de kunde ta ställning till det. Vid

Allmänna rådets möte i november informerade ordförandeskapet om att ett uppdaterat förslag hade tagits fram och att det skulle diskuteras på arbetsgruppsnivå.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen ställer sig tveksam till att revidera förordning nr 1 för att katalanska, baskiska och galiciska ska bli officiella språk och arbetspråk för EU:s institutioner. Regeringen anser att en konsekvensanalys vad gäller förslaget påverkan på effektiviteten i EU-arbetet samt budgetära och praktiska effekter behövs för att kunna ta slutgiltig ställning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan behandlades senast vid samråd med EU-nämnden den 10 november 2023.

11. Övriga frågor

-